

РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ: СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ І НАПРЯМИ

П. О. Куцик

Львівська комерційна академія, вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів, Україна, 79005, e-mail: kucykpetro@mail.ru

Ефективному застосуванню інтегрованої звітності перешкоджає цілий ряд проблем, що в цілому визначають перспективи її подальшого розвитку як невід'ємної складової облікової системи. Найважливішою є проблема пошуку і відпрацювання моделі регулювання процесів формування і оприлюднення інтегрованої звітності.

Існування такої проблеми, на нашу думку, пояснюється бажанням розробників <IR> [1] побудувати систему стандартів інтегрованої звітності за аналогом МСФЗ, які на відміну від американських облікових GAAP US є більш принципо-орієнтованими, а не правило-орієнтованими.

Позиція дослідників-обліковців стосовно необхідності розробки детальних правил складання інтегрованої звітності на сьогодні не є однозначною. Як зазначають з цього приводу Р. Екклз та Дж. Серафейм, необхідність розробки таких деталізованих стандартів є досить складним питанням, враховуючи складність пов'язаного з ними аналізу вигід і витрат. У той же час, в кожній країні з розвиненим ринком капіталу або з ринком, що розвивається, існує регулювання корпоративної звітності, розроблені керівництва щодо формування її змісту, своєчасності подання і необхідного рівня достовірності [2, с. 17]. Представники європейських компаній вважають, що слід використовувати чітко прописану концептуальну основу для складання такої звітності [3, с. 8], так вважають 84% із 96 опитаних.

Проте, слід враховувати, що відмова від відокремленого оприлюднення нефінансової звітності, основною метою якої є забезпечення стійкого розвитку підприємств та суспільства в цілому, не означає, що такі цілі будуть відкинута в інтегрованій звітності. Як відмічає з цього приводу Ш. Віллерс, інтегрована звітність має потенціал, щоб зробити свій внесок у захист планети соціально та екологічно, дозволяючи корпоративним суб'єктам задуматися про наслідки своєї діяльності не тільки в фінансовому аспекті, але й також з точки зору стійкості [4, с. 120].

На думку С. Адамс і Р. Сімнетта існують проблеми методичного та організаційного характеру щодо подальшого застосування інтегрованої звітності в практичній діяльності підприємств і на рівні національної системи бухгалтерського обліку:

1) інформація, необхідна для отримання інтегрованого звіту може стати бар'єром для багатьох підприємств, а тому доцільність складання інтегрованої звітності має бути випробувана на підприємствах різних розмірів;

2) не всі підприємства зацікавлені (з різних причин) розкривати в інтегрованому звіті всю наявну в них інформацію (про фактори створення і руйнування вартості, стратегічні аспекти діяльності та існуючі ризики тощо);

3) інтегрована звітність формує нові виклики для аудиту та інших існуючих і супутніх процесів [5, с. 299-300].

К. Буско, М.Л. Фріго, П. Кваттроне та А. Ріккабон зазначають [6, с. 40], що важливу роль в подальшому розвитку концепції інтегрованої звітності будуть займати бухгалтери, що забезпечують ведення управлінського обліку. Це пояснюється тим, що згідно представників Інституту бухгалтерів з управлінського обліку (ІМА) вони в силу своїх професійних обов'язків найбільш кваліфіковані в питаннях інформаційного забезпечення реалізації стратегії та стійкого розвитку підприємства. Виходячи з цього для надання інформації про капітал, бізнес-модель підприємства, прогнозу інформацію, ризики, фінансові і нефінансові показники діяльності підприємства необхідним є активне залучення бухгалтерів з управлінського обліку.

Одним із шляхів подальшого розвитку концепції інтегрованої звітності також є застосування сучасних інформаційно-комп'ютерних та інтернет-технологій, які дозволяють полегшити доступ користувачів до неї та значно прискорити процес її формування і складання. Зокрема, Р. Екклз та Дж. Серафейм відмічають з цього приводу, що інтегрована звітність тягне за собою надання інформації про результати діяльності у більш комплексного підходу на веб-сайті компанії, поряд з наданням більш детальну інформацію особливий інтерес для акціонерів та інших заінтересованих сторін. [7, с. 72]. Так, компанією "SAP" що спеціалізується на розробці комп'ютерних управлінських інформаційних систем, створено окремих сайт [8], на якому оприлюднено інтегрований звіт компанії за 2013 рік, що містить всеосяжну і комплексну презентацію її діяльності ("Група SAP та її ринкове середовище"; "Управління"; "Стратегія і бізнес-модель"; "Вигляд"; "Прогноз: мовливості та ризики" тощо).

На даному етапі, для вирішення описаних вище проблем, що впливають на ефективність подальшого впровадження концепції інтегрованої звітності в практику українських підприємств необхідно:

- на рівні державних органів розробити рекомендації із формування та оприлюднення інтегрованої звітності, які повинні ґрунтуватись на відповідних принципах і стимулювати підприємства, що формують таку звітність (через податкові пільги, пільгове кредитування тощо),

- щоб великі підприємства взяли на себе ініціативу у впровадженні інтегрованої звітності;

- щоб інвестори, особливо іноземні, активно підтримували підприємства, які складають інтегровану звітність, що буде сприяти прозорості ведення бізнесу та захисту інвестицій на відміну від фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. [Міжнародний стандарт інтегрованої звітності](http://ir.org.ru/attachments/article/108/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ir.org.ru/attachments/article/108/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf.

2. Eccles R.G. Corporate and Integrated Reporting: A Functional Perspective / Eccles Robert G., George Serafeim // Harvard Business School Working Paper. – 2014. – No. 14-094. – P. 1-21.

3. Passant F. What do investors expect from non-financial reporting? / F. Passant, .G. Hewitt. – ACCA, 2013. – 12 p.

4. Villiers Ch. 'Integrated Reporting for Sustainable Companies: What to Encourage and What to Avoid / Villiers Charlotte // European Company Law. – 2014. – Vol. 11, No. 2. – P. 117–120.

5. Adams S. Integrated Reporting: An Opportunity for Australia's Not-for-Profit Sector / Sarah Adams, Roger Simnett // Australian Accounting Review. – 2011. – Volume 21, Issue 3. – P. 292-301.

6. Busco C. Redefining Corporate Accountability through Integrated Reporting / Cristiano Busco, Mark L. Frigo, Paolo Quattrone, Angelo Riccaboni // Strategic Finance. – 2013. – P. 33-41.

7. Eccles R.G. Accelerating the Adoption of Integrated Reporting / Robert G. Eccles, George Serafeim // CSR Index 2011. Editors Francesco de Leo & Matthias Vollbracht. – P. 70-92.

8. Integrated Report 2013. Financial and Non-Financial Performance : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sapintegratedreport.com/2013/en/>

УДК 657.01

ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ РИНКІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Ф. Ф. Макарук

Львівська комерційна академія, вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів, Україна, 79005, e-mail: automfff@ukr.net

В умовах сучасного ведення бізнесу при складанні плану реалізації товарів чи надання послуг ринками (суб'єктами господарювання) на перспективу (майбутні періоди) найважливішу роль відіграє планування доходів. Зіставлення запланованих величин доходів з фактичними показниками допомагає в прийнятті обґрунтованих рішень управлінському персоналу ринку. При управлінні доходами важливе значення має структуризація ринків за центрами відповідальності за певними видами доходів, за територіальними сегментами одержання доходів підприємства тощо.

Доходи – це ключова економічна категорія, без якої неможливе формування прибутку ринку. Фундаментальною проблемою сучасної теорії та практики обліку доходів є дослідження питання методів оцінювання й підходів до визнання доходів. Облік доходів регулюється нормативно-правовими актами бухгалтерського обліку та податкового законодавства, які по-різному тлумачать цю категорію, а тому в практичній діяльності бухгалтерських служб підприємств ринків часто виникають проблеми стосовно їх визнання, класифікації та відображення на рахунках обліку.

Одним з елементів при розрахунку оподаткованого прибутку підприємств ринків є дохід, тому доцільним є розгляд та порівняння визнання і відображення у фінансовій та податковій звітності доходу, визнання основних розбіжностей між ними та виявлення причин, що призводять до цих розбіжностей.

Так, згідно з Н(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [1]. Наведене визначення є узагальненим і відображає сутність доходів, отриманих як у межах країни, так і закордоном, проте у Податковому кодексі України міститься поділ доходів: з джерелом походження з України